

251. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 24 XII 1884 Rkp. BJ 13134 k. 80-82.

[Tłumaczenie:]

[k. 80r]

24 grudnia 1884

Magdeburg

Drogi Panie Władysławie,

Dziękuję za to, że Pan sobie o mnie przypomniał. Nie mam opłatka, by z Panem nim się połączyć, ale posyłam Panu moje najszczerze życzenia wszelkiej pomyślności dla Pańskiej rodziny... niech Bóg was błogosławi i wspomaga. Życie jest ciężkie dla nas wszystkich i nastał czas, gdy wydaje się czymś chwalebny, by czynić je uciążliwym i trudnym każdemu człowiekowi, który urodził się Polakiem. Wystarczy to pochodzenie, aby być wyklętym i oczernianym, ale w tej udręce jest też pewne dobro... boleść jest jak hartowanie – żelazo staje się stałą...

Mam Biegeleisena¹, przeczytałem go, a nawet coś napisałem o jego studium – nie jest ono [k. 80v] bezwartościowe i świadczy o pewnym przygotowaniu autora; i zostało rzetelnie napisane.

Wreszcie dano w Krakowie znak życia w sprawie pomnika². Zobaczymy. Starłem się zmusić komitet do wybudzenia się z tego haniebnego odrętwienia...

Słyszałem, że Chmielowski przygotowuje poważne opracowanie poświęcone Pańskiemu ojcu³.

Czy czytał Pan fragment wspomnień Meissnera⁴ o jego spotkaniu, który niedawno opublikowałem?⁵

W pewnym tomie *Studiów* Nehringa⁶ jest również artykuł o [...].

[k. 81r] Nie mam nic nowego Panu do powiedzenia na mój temat – wciąż ten sam stan starczego i chorobowego osłabienia... Nic na to nie pomaga.

Życzę Panu dobrych Świąt i dobrego Nowego Roku... Dla mnie oto 19 miesięcy... próby i trzeci rok zaczynający się za kratami... Co począć...? Ściskam Pańską dłoń bardzo serdecznie. Pozdrowienia dla całej rodziny.

¹ Henryk Biegeleisen, *Pan Tadeusz Mickiewicza...* – zob. list nr 250.

² Pomnik Adama Mickiewicza w Krakowie – zob. list nr 204.

³ Piotr Chmielowski, *Adam Mickiewicz. Zarys biograficzno-literacki*, t. 1-2, Gebethner i Wolff, Warszawa 1886.

⁴ Adolf Meissner, *Geschichte meines Lebens*, t. 1, K. Prochaska, Wien-Teschen 1884.

⁵ Publikacja niezidentyfikowana.

⁶ Władysław Nehring, *Studia literackie*, Księgarnia A. Cybulskiego, Poznań 1884.

Szczerze Panu oddany

Józef Ignacy Kraszewski

P.S. W korespondencji z wygnania Quineta⁷ jest jeden list do Adama...

Proszę sprawdzić w swojej bibliotece, co ma Pan po francusku ze wspomnień o Leszczyńskim i o jego pobycie w Lunéville⁸... Wiem, że są wspomnienia o jego życiu prywatnym, o pani B..., jego przyjaciółce⁹, ale nie przypominam sobie tytułu.

⁷ Edgar Quinet, *Lettres d'exil à Michelet et à divers amis*, t. 1 [XII 1851 – 2 IX 1859], éd. avec une préf. et des notes par Mme Edgar Quinet, Calmann Lévy, Paris 1885.

⁸ Stanisław Leszczyński (1677-1766) – król polski w latach 1704-1709 i 1733-1736, od 1738 r. do śmierci jako książę lotaryński rezydował w Lunéville.

⁹ Marie Françoise de Beauvau, markiza de Boufflers (1711-1786) – w latach 1745-1766 faworyta księcia Lotaryngii, Stanisława Leszczyńskiego.